

آیا می‌دانستید با عضویت در سایت جزوه بان می‌توانید به صورت رایگان جزوات و نمونه

سوالات دانشگاهی را دانلود کنید؟؟

فقط کافیست روی لینک زیر ضربه بزنید

ورود به سایت جزوه بان

Jozveban.ir

telegram.me/jozveban

sapp.ir/sopnuu

جزوات و نمونه سوالات پیام نور

@sopnuu
jozveban.ir

• شناسنامه درس

- نام درس : اختلالات یادگیری
- رشته : روان شناسی
- تعداد واحد : 2 واحد
- نام منبع : اختلالات یادگیری

- **مؤلف :** دکتر غلامعلی افروز
- **تهیه کننده اسلاید :** دکتر مرتضی ترخان ، عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور مرکز رامسر

•اهداف و جایگاه درس

- کتاب حاضر در زمینه، اختلالات یادگیری می باشد که شامل تعریف ، دیدگاههای مختلف در تبیین اختلالات یادگیری ، نشانگان ویژه اختلالات یادگیری ، برنامه های ویژه آموزشی اختلالات یادگیری چگونگی نقش خانواده در رابطه با اختلالات یادگیری می باشد .
- این کتاب برای دانشجویان رشته روان شناسی در هشت فصل تهیه شده است.

• هدف

- آشنایی دانشجویان رشته روان شناسی در زمینه ، تعریف ، دیدگاههای مختلف ، نشانگان ویژه ، برنامه های ویژه آموزشی و چگونگی بازپروری اختلالات یادگیری می باشد.

● فصل اول

- دیدگاه‌های مختلف در تبیین اختلالات یادگیری.
- تعاریف ناتوانی یادگیری.
- فراوانی کودکان ناتوان در یادگیری.
- توزیع گروه سنی دانش آموزان با نشانگان اختلال در یادگیری.
- جنسیت و ناتوانی در یادگیری .

ادامه

• عوامل اجتماعی یادگیری

1. عوامل ژنتیکی.
2. عوامل قبل از تولد.
3. عوامل زمان تولد.
4. عوامل بعد از تولد.
5. عوامل بیولوژیکی یا بیوشیمیایی .
6. عوامل محیطی.
7. عوامل مربوط به رشد .
8. عوامل آموزشی .

فصل دوم

- اختلالات یاد گیری از دیدگاه پردازش اطلاعات.
- 1. ناتوانی در مرحله درون داد.
- الف : ناتوانیهای ادراکی _ دیداری.
- ب: ناتوانیهای ادراکی _ شنیداری.
- ج : اختلالهای حسی یکپارچگی.
- د: مشکلات ادراکی _ اجتماعی.

ادامه

2. ناتوانی در مرحله حافظه.

3. ناتوانی در مرحله یکپارچه سازی.

الف : ناتوانی در توالی.

ب: ناتوانی در سازماندهی.

ج: ناتوانی در مفاهیم انتزاعی.

4. ناتوانی در مرحله برون داد.

الف : ناتوانی زبان.

ب: نا تواناییهای حرکتی .

محور های نا توانایی در یادگیری یا نارسایی در تدریس.

الف : عوامل درون فردی.

ب: عوامل شخصی و شخصیتی.

ج: عوامل برون فردی.

• فصل سوم

• ویژگیهای کودکان و نوجوانان با نشانگان اختلال در یادگیری.

1. مشکلات مربوط به کم توجهی و فزون کنشی.
2. ویژگیهای کودکان و دانش آموزان مبتلا به اختلال کمبود توجه.

ادامه

- ضعف در اعتماد به نفس و مشکلات رفتاری.
- بی قراری در برابر ناکامیها ، ناتوانیهای شناختی ، مشکلات ادراکی و ادراکی _ حرکتی.

- نا تواناییها و ناکامیهای تحصیلی.
- الف : ناتوانی در زبان نوشتاری .
- ب: ناتوانیهای خاص در ریاضیات.
- ج: ناتوانی در خواندن یا نارسا خوانی.
- 1. تشخیص نارسا خوانی.
- 2. ویژگیهای کودکان نارسا خوان.

ادامه

- عوامل موثر در نارسا خوانی دانش آموزان .
- الف : مشکلات حوزه دید.
- ب: مشکلات زبان.
- ج: مشکلات دیداری ، صفایی و حرکتی .
- ر: عوامل موثر در نارسایی خوانی.
- ویژگیهای آفازی کودکان با نشانه‌های آفازی .

• فصل چهارم

- ضرورت آشنایی با ویژگیهای حسی – شناختی دانش آموزان در کلاسهای عادی.
- شناسایی دانش آموزان ناتوان در یادگیری توسط معلم.
- ارزیابی مقدماتی معلم کلاس عادی از امکان حضور دانش آموزان ناتوان در یادگیری.
- کمک معلم به دانش آموزان ناتوان در یادگیری کلاسهای عادی.

• فصل پنجم

- برنامه های ویژه آموزشی برای دانش آموزان ناتوان در یادگیری.
- الف : محیط یا فضای آموزشی.

1. مدیریت و فضای آموزشی در دبستان و بعد از آن برای دانش آموزان ناتوان در یادگیری.

2. الگوی طراحی محیط یادگیری انطباقی.

3. استفاده معلم از وجود مشاوران ویژه .

ادامه

● ب: اصلاح روشهای آموزشی.

1. دقت در روش حل مسئله .
2. متناسب سازی محتوا و مواد آموزشی .
3. استفاده از رنگ .
4. ساده سازی طرح یا آرایش صفحه.

ادامه

5. بهره گیری از روشهای چند حسی .
6. ساده سازی تکالیف درسی .
7. استفاده از وسایل و لوازم کمک آموزشی.
8. دارو درمانی .

● فصل ششم

- یادگیری تعاونی یا مشارکت گروهی در یادگیری .
- معلمی شاگرد به شاگرد .
- مداخلات آموزش در رابطه با دانش آموزان ناتوان در یادگیری .
- الف : آموزش دوجانبه .
- ب: روش خود کنترلی توجه .
- ج: روش آموزش خود پرسی .

ادامه

- د: روش استفاده از کلمات کلیدی .
- و: طراحی برنامه آموزشی افرادی برای دانش آموزان که دچار اختلال در یادگیری هستند.
- متغیر های آموزش افرادی .
- 1. فضای یادگیری .
- 2. زمان.

ادامه

3. عامل چند وجهی.
4. میزان دشواری دروس.
5. سادگی زبان آموزشی .
6. روابط شخصی .
7. توسعه فرایند خواندن .

- **تحلیلی از فرایند خواندن.**
- **تشریح زمینه های اصلی فرایند خواندن.**
- **نقش ویژه معلم در تقویت مهارت خواندن در دانش آموزان.**
- **فرایند تشخیص.**
- **معیارهای تشخیص در مرحله اول.**

ادامه

- تشریح مشکل کودک.
- تعیین قابلیت شاگردان در خواندن.
- معیارهای تشخیص برای شناسایی و طبقه بندی دانش آموزان از نظر خواندن.
- چند توصیه خاص در شیوه کارکردن با دانش آموزان با نشانگان اختلال در یادگیری.

● فصل هفتم

- اولیا و مربیان و توجه به فرایند یادگیری.
- سطوح مختلف یادگیری .
- الف: یادگیری از طریق شرطی شدن.
- ب: یادگیری از طریق آزمایش و خطا.
- ج: یادگیری از طریق بینش یا بصیرت.

ادامه

• اولیاء و مربیان و توجه به فرایند یادگیری و عوامل موثر در آن

• الف: عوامل برونی توجه و دقت.

• ب: عوامل درونی توجه و دقت.

• مراحل مختلف حافظه.

1. توجه.

2. حفظ یا به خاطر سپردن.

3. یادآوری.

4. تشخیص یا بازشناسی.

ادامه

• اندازه گیری حافظه

- فراموشی و علل آن.
- 1. گذشت زمان.
- 2. تداخل مطالب.
- 3. سرکوبی یا انزجار.
- 4. اضطراب.
- 5. عجله و شتاب.
- 6. تغییر محیط.

ادامه

- عوامل موثر در تقویت حافظه.
- 1. معنا دار بودن موضوع یادگیری.
- 2. خوشایندی موضوع یادگیری.
- 3. تکرار و کاربرد آموخته ها.
- 4. کل خوانی .

ادامه

- 5. دقت به هنگام آموخته.
- 6. پرهیز از حفظ مطالب طولانی بدون فاصله و استراحت کافی.
- 7. نقل و بیان آموخته ها.

● فصل هشتم

- تقویت اعتماد به نفس در کودکان و پیشرفت تحصیلی.
- روشهای تقویت اعتماد به نفس در کودکان و نوجوانان.

● فصل اول

- **تقویت ناتوانی یادگیری:** یک نوع نارسایی شناختی در یک یا چند فرایند ذهنی در حوزه درک صحیح زبان گفتاری ، نوشتاری ، شنیداری ، فکر کردن ، خواندن ، نوشتن ، هجی کردن و محاسبات ریاضی مربوط می شود.

- تاریخچه ناتواییهای یادگیری :

- چهار مرحله

- 1. دوره اول (1800-1930) که مرحله بنیادی بود .در

این دوره کنشهای مغز مورد توجه بود.

- 2. دوره دوم (1930-1960) دوره انتقال نام گرفت : در

این دوره تحقیقات مربوط به کنشهای مغزی در حوزه

روانشناسی کودک به کار گرفته شد.

ادامه دارد

- 3. دوره سوم مرحله تلفیق بود : توجه به برنامه های آموزش مدارس عادی و ارائه خدمات ویژه.
- 4. دوره چهارم که از 1980 به بعد بود ، دوره معاصر نام گرفت .

ادامه

- در این مرحله تحقیقات و برنامه ریزیهای جدید و جهت گیریهای اتی در زمینه شخصیت و آموزش کودکان ناتوان در یادگیری مورد توجه قرار گرفت. ناتواناییهای یادگیری برای اولین بار در سال 1962 توسط ساموئل کرک مطرح شد.

• مولفه های مشترک در دیدگاه مختلف در تبیین اختلالات یادگیری

1. تفاوت قابل ملاحظه بین ظرفیت یادگیری و پیشرفت تحصیلی در کودکان مبتلا به اختلالات یادگیری.
2. وجود اختلال در سیستم اعصاب مرکزی کودک.
3. اختلال در فرایند روان شناختی ادراک موضوعات.
4. وجود ویژگی خاص یا اختصاصی در این اختلال.

• شیوع کودکان ناتوان در یادگیری

- لرر در تحقیقات خود 1% تا 30% را اشاره داشت.
- در گزارش جامع آموزش استثنایی که به پارلمان آمریکا تسلیم شد 5 تا 7 درصد را اشاره داشت.
- در کل، امروزه اعتقاد بر این است حداقل 3 درصد از کودکان سنین مدرسه به نحوی دچار اختلال یادگیری می باشند.

• توزیع گروه سنی دانش آموزان با نشانگان اختلال در یادگیری

- تحقیقات نشان می دهد در حدود 67 درصد کودکان در یادگیری در گروه سنی 8 تا 11 سال قرار دارند.
- 4 درصد در گروه سنی 6 سال و 10 درصد در گروه سنی 7 سال و 8 درصد باقیمانده در گروه سنی 12 تا 16 سال قرار دارند .

- جنسیت و ناتوانیهای یادگیری
- در مجموع حدود 80 درصد از کودکان ناتوان در یادگیری از پسران هستند و 20 درصد دختران.

• علل احتمالی ناتوانیهای یادگیری

1. عوامل ژنتیکی : تحقیقات مواردی از احتمال وجود نقش وراثت را در ناتوانی خاص در یادگیری را اشاره کردند.

2. عوامل قبل از تولد : مانند مصرف داروهای مختلف ، الکل ، ابتلا به سرخک.

3. عوامل زمان تولد : نرسیدن اکسیژن به کودک، وارد شدن ضربه یا فشار به سر.

ادامه دارد

4. عوامل بعد از تولد : شامل عوامل محیطی ، رشدی و آموزشی می باشد.

5. عوامل بیولوژیکی یا بیوشیمیایی : پایین بودن قند خون ، نارسایی در تغذیه و سوخت ساز بدن – حساسیتهای غذایی مانند حساسیت به قند ، تخم مرغ و گندم.

ادامه دارد

6. عوامل محیطی : مانند مسمومیتهای شیمیایی ، زمین خورد گیها و تصادف گوناگون.

7. عوامل مربوط به رشد : شامل کندی رشد عصبی – طولانی شدن جریان میلینه شدن پوشش عصبی.

8. عوامل آموزشی : ضعف در شیوه های آموزشی ، محدودیتهای محیطی ، تعاملات نامطلوب اجتماعی.

فصل دوم

- اختلالات یاد گیری از دیدگاه پردازش اطلاعات.
- فرایند دیدگاه پردازش اطلاعات.

1. درون داد : در این مرحله اطلاعات حسی پردازش و تفسیر می شوند.

2. حافظه : اطلاعات ذخیره می شوند.

ادامه

3. یکپارچه سازی : اطلاعات جدید با دانش قبلی سازمان
پیدا می کند.

4. برون داد : ارسال اطلاعات از طریق زبان یا فعالیتهای
حرکتی .

- ناتوانی یادگیری در مرحله درون داد : نقص ادراکی در اطلاعات محیطی که عبارتند از.

- الف : ناتوانیهای ادراکی _ دیداری : شامل معکوس کردن حروف و کلمات – مشکلات در توالی ، جا انداختن کلمات و تکرار کلمات.

- ب: ناتوانیهای ادراکی – شنیداری : شامل دشواری در تشخیص صداها ، عدم تشخیص صدای کلمات همسان.

ادامه دارد

- ج: اختلالهای حسی یکپارچه : شامل مشکلاتی در لامسه ، مقاومت در بغل گرفتن یا در آغوش گرفتن ، مشکلات در دویدن ، پریدن ، بالارفتن.
- د: مشکلات ادراکی – اجتماعی : شامل مشکلاتی در زمینه ادراک نادرست علائم اجتماعی ، سوء تفسیر حرکات بیان چهره ای .

● 2. ناتوانی در مرحله حافظه :

- تحقیقات نشان داد کودکان ناتوان در یادگیری در حافظه بلند مدت مشکل ندارند اما در حافظه کوتاه مدت دچار مشکل می باشند.

3. ناتوانی در مرحله یکپارچه سازی

- **الف : ناتوانی در توالی :** شامل ناتوانی توالی دیداری و شنیداری.
- **ب: ناتوانی در مفاهیم انتزاعی :** اختلال در درک مفاهیم انتزاعی - اختلال در تعمیم پذیری اطلاعات.
- **ج: ناتوانی در سازماندهی :** کودکان ناتوان در یادگیری در هم پیوستن بخشهای چند گانه اطلاعات به صورت یک مفهوم علمی دچار مشکل می باشند.

4. ناتوانی در مرحله بدون داد.

- الف : ناتوانی زبان : شامل سخن گفتن بصورت زیر لب ، پاسخ دادن بصورت مغشوش و مبهم .
- ب: ناتوانی حرکتی : شامل مشکلاتی حرکتی درست و ظریف.

1. مشکلات حرکتی درشت : مثل دویدن ، بالارفتن یا دوچرخه سواری.

2. مشکلات حرکتی ظریف :

3. مشکلات دیداری حرکتی : مانند اختلال کپی کردن از روی تابلو.

• محورهاى ناتوانى در يادگيرى يا نارسايى در تدريس

- به عوامل نامساعد آموزشى و نارسايى هاى موجود در روشهاى تدريس اطلاق مى شود كه عبارتند از:
- الف : عوامل درون فردى.
- ب: عوامل شخصى و شخصيتى.
- ج: عوامل برون فردى.

ادامه دارد

● الف: عوامل درون فردی: شامل

1. بی نظمیهای بیوشیمیایی.
2. ضایعات جزئی مغزی در زمان تولد.
3. مسمومیت و اختلالات سوخت و ساز.

ادامه

4. بیماریها و جراحات های وارد به کودک.
5. هر گونه تأخیر یا اختلال در فرایند رشد بهنجار کودک.
6. بعضی از نارساییهای مادر زادی.

● ب: عوامل شخصی و شخصیتی : مانند

1. فقدان انگیزه.

2. بی توجهی ، بی دقتی ، تنبلی .

3. نگرشهای منفی نیست به کلاس و مدرسه و در نتیجه
فقدان تلاش و کوشش.

- ج: عوامل برون فردی : به ناتوانیهای آموزشی و ناتوانیهای تدریس گفته می شود که مربوط است به.
 1. شرایط آموزشی نامطلوب.
 2. روش یا روشهای تدریس نادرست.
 3. بی نظمی فکری معلم .
 4. کم حوصلگی ، بی رغبتی یا عجله معلم در تفهیم مفاهیم.
 5. ناتوانی معلم در ایجاد انگیزه لازم در دانش آموزان .

● فصل سوم

● ویژگیهای کودکان و نوجوانان با نشانه‌های اختلال در یادگیری :

1. اختلال در توجه و عدم تمرکز ذهنی.

الف: ناتوانی در معطوف داشتن توجه نسبت به مطالب مورد نظر.

ب: قضاوت‌های عجولانه و پاسخهای شتاب زده : این نوع دانش آموز در انتخاب پاسخ بدون تفکر و تأمل عمل می‌کند یا به عبارت دیگر سریع و با حدس و گمان قضاوت می‌کند .

- ج: حفظ و نگاهداری توجه : دانش آموز مبتلا به یادگیری
اولا در توجه کردن به مطالب با مشکل مواجه هستند ثانیا
چنانچه به مطالبی توجه می کنند در حفظ ، نگاهداری و
استمرار آن با مشکل مواجه می شوند. بطوریکه
نمی توانند بیش از چند دقیقه بطور مداوم به مطالب کلاس
توجه داشته باشند.

2. ضعف در اعتماد به نفس و مشکلات رفتاری:

کودکان ناتوان در یادگیری از آنجا که از نظر رفتاری ،
اجتماعی و تحصیلی نسبت به همسالان عادی خود با
شکست مکرر بیشتری مواجه می شوند ، واجد اعتماد به
نفس پایینی هستند. این مهم به نوبه خود بر احساس بی
تفاوتی و کم توانی آنها می افزاید.

3. بیقراری در برابر ناکامی ها :

کودکان ناتوان در یادگیری در برابر ناکامی ها و شکستهای تحصیلی فوق العاده کم تحمل بوده و خیلی سریع دچار آشفتگی می شوند .

4. ناتوانیهای شناختی :

- کودکان ناتوان در یادگیری با این که از لحاظ هوشی در سطح متوسط یا بالاتر از متوسط هستند، اما دارای عملکرد تحصیلی پایین تری هستند . تحقیقات نشان داد ، ضعف تحصیلی آنها مربوط به هوش آنها نمی باشد بلکه به چگونگی به خاطر سپردن اطلاعات مربوط می شود .

ادامه دارد

- به عبارت دیگر کودکان ناتوان در یادگیری در حافظه و تفکر راهبردی دچار مشکل می باشند . به طوری که در یادگیری موضوعات و مطالب درسی صرفاً به آنچه که مستقیماً به آنها داده می شود ، اکتفا کرده و سعی می کنند بدون کوچکترین .

- ادامه دارد

- تفکر و بازنگری ذهنی به مطالب ارائه شده ، آنها را به خاطر بسپارند به همین جهت ، از آنجا که این گونه دانش آموزان از راهبردهای بازخوانی ، یادآوری و تعمیم ذهنی استفاده نمی کنند ، یاد گیرنده های منفعلی هستند.

● ویژگیهای دانش آموزان در یادگیری در حوزه شناختی.

1. در به خاطر سپردن اطلاعات دیداری و شنیداری با مشکل مواجه هستند.

2. در باز خوانی ، تکرار موضوعات ، طبقه بندی نمودن و سازمان دادن به اطلاعات با مشکل مواجه هستند.

ادامه

3. وقتی که به این گونه دانش آموزان راهبردهای چگونگی مرور کردن ، سازماندهی اطلاعات ، آموزش داده می شود، عملکرد آنها شبیه همسالان عادی خود می شود.

● 5. مشکلات ادراکی و ادراکی-حرکتی.

- دانش آموزان ناتوان در یادگیری در زمینه های ادراک شنیداری ، ادراک دیداری ، ادراک اجتماعی ، ادراک حسی ، حرکتی ، در هماهنگیهای بصری ، هماهنگی های ظریف ادراکی-حرکتی در مقایسه با همسالان عادی خود مشکلات بیشتری دارند.

6. ناتوانیهای و ناکامیهای تحصیلی

الف: ناتوانی در زبان نوشتاری:

- این نوع دانش آموزان در مشق نوشتن، انشاء نوشتن، دیکته نوشتن مشکلات جدی دارند. همچنین در هنگام نوشتن به فاصله حروف و کلمات مختلف از همدیگر و نقطه گذاری ها توجه ندارند.

ب : ناتوانیهای خاص در ریاضیات :

- این نوع دانش آموزان در محاسبات عددی ، درک مفاهیم ریاضی مثل جمع، تفریق، ضرب ، تقسیم و همچنین روابط فضایی ، اشکال ، اندازه ها ، جهت شناسی راست و چپ دچار مشکل می باشند .

ج: ناتوانی در خواندن یا نارسا خوانی.

- کودکان ناتوان در یادگیری در زمینه خواندن دچار مشکل جدی هستند. بطوریکه در تلفظ حروف مشکل دارند. کلمات را جا می اندازند. به حروف و کلمات متن، حروف یا کلماتی را اضافه می کنند، کلمات دیگری را جایگزین کلمات دیگر می کنند.

ادامه دارد

- بطور کلی این نوع دانش آموزان در زمینه «خواندن شفاهی» «درک و فهم کلمات» «زبان اظهاری» و «زبان ادراکی» دارای مشکل می باشند.
- اختلال در زبان اظهاری یعنی صحبت این نوع دانش آموزان واضح و قابل فهم نمی باشد .

ادامه دارد

- اختلال در زبان ادراکی یعنی این نوع دانش آموزان در درک و فهم گفتار دیگران با مشکل مواجه هستند .
- به طوری که دانش آموزان ناتوان در یادگیری در هنگام صحبت کردن، نمی توانند همانند همسالان خود از گرامر و دستور زبان بطور صحیح استفاده نمایند.

- تشخیص نارسا خوانی :
- تشخیص نارسا خوانی زمانی شروع می شود که والدین یا معلمان متوجه می شوند ، دانش آموزان علیرغم تواناییهای عمومی ، در زمینه خواندن با مشکل مواجه می باشند .

ادامه

یا به عبارت دیگر « نارسا خوانی » زمانی مطرح است که دانش آموز از نظر شنوایی و بینایی مشکل نداشته باشد و علیرغم برخورداری از ظرفیت هوشی متوسط یا بالاتر در کلاسهای مدارس عادی قادر به فراگیری خواندن به طور صحیح نمی باشد .

- مراحل تشخیص دانش آموزان نارسا خوان.
- مرحله اول : شناسایی نارسا خوانی یا ناتوانی در خواندن با توجه ویژگیهای آن.
- مرحله دوم: توصیف و تشریح جزئیات ، ارزیابی و طبقه بندی مشکل دانش آموز.

ادامه

- **مرحله سوم:** تشخیص نیازهای آموزشی دانش آموزان از نظر خواندن.
- **مرحله چهارم:** تشخیص عوامل احتمالی نارسا خوانی دانش آموزان.

ادامه

- در تشخیص علل احتمالی نارسا خوانی بایستی از صاحب‌نظران دیگر نظیر متخصصان چشم ، گوش ، اعصاب، روانشناسان و مددکاران اجتماعی سود جست . در این صورت است که می توان درک صحیحی از علل یا عوامل احتمالی نارسا خوانی بدست آورد .

• نکات مورد توجه در آموزش خواندن دانش آموزان نارسا خوان

1. آموزش جهت ها: مانند بالا، پایین، راست، چپ، عمودی، افقی
2. نشان دادن کلمات و یا حروف معین :
3. ترتیب قرار گرفتن حروف و کلمات : از دانش آموز خواسته شود در نوشتن، فواصل بین کلمات و حروف را رعایت کند .

ادامه

4. نوشتن داستانهای کوتاه : داستانها می بایست کوتاه و با حروف و کلمات و عبارات مأنوس و در سطح فهم و درک دانش آموز باشد. داستانهای کوتاه سلاست کلامی کودک را تقویت می کند.

5. شنیدن صداها در کلمات مختلف

6. خواندن کتابهای کودکان.

● ویژگیهای دانش آموزان نارسا خوان.

1. وجود اختلال یادگیری (خواندن) در خانواده.
2. کثرت شیوع در پسران : بیش از 80 درصد از دانش آموزان مبتلا به نارسا خوانی ،پسرها هستند.
3. بر خورداری از توانایی هوشی متوسط و یا بالاتر از حد متوسط .

ادامه

4. بی رغبتی در خواندن : یعنی لذتی از خواندن نمی برند.

5. وجود نا هماهنگیهای حسی و حرکتی.

6. ضعف در حافظه بصری : این نوع دانش آموزان غالباً از

نظر حافظه بصری به خصوص به خاطر سپردن علائم

زبانی ، با مشکل مواجه هستند .

ادامه

7. ضعف در زبان شنیداری و سلاست کلامی.
8. ضعف در انعکاس اطلاعات و در یافته‌های شنیداری به طریق دیداری و بالعکس.
9. وارونه نویسی.
10. مشکل در هجی کردن کلمات.
11. اختلال در سازماندهی مطالب .

ادامه

● عوامل موثر در «نارسا خوانی» دانش آموزان.

الف: مشکلات حوزه دید : تحقیقات انجام گرفته در این زمینه نشان داد دانش آموزان ناتوان در خواندن در شاخصهایی مانند تیز بینی ،جامع بینی ،هماهنگی حرکات چشمها و خطای انکساری تفاوت معنا داری با همسالان عادی خود ندارند.

ادامه

ب: مشکلات زبان : تحقیقات انجام گرفته نشان داد تقریباً 86 درصد دانش آموزان نارسا خوان بطور جدی دچار اختلال زبان شنیداری می باشند.

ج: مشکلات دیداری ، فضایی و حرکتی : تقریباً 5 درصد دانش آموزان ناتوان در خواندن دارای نارساییهای در زمینه بصری - فضایی و حرکتی می باشند .

- تعریف آفازی :

- عبارت است از اختلال کامل یا جزئی در توانایی تولید زبان گفتاری یا نوشتاری برای انعکاس مطلب یا مطالب کاملاً مفهوم می باشد . که نتیجه ضایعه مغزی ، تومور یا غده مغزی ، عفونت یا آسیب سر می باشد .

انواع آفازی

1. آفازی دریافتی : گفتار فرد سلیس و روان است ولی قادر به درک درست صحبتها و نوشته های دیگران نمی باشد به عبارت دیگر صداها را می شنود ولی آنها را درک نمی کند در این نوع آفازی منطقه و رنیکه مغز دچار مشکل می باشد .

ادامه

- 2. آفازی شمارش : در این نوع آفازی فرد در شمارش صحیح اشیاء، افراد، مکانها یا رویدادها دچار مشکل می باشد به این نوع آفازی ، آفازی آنومیک یا آفازی آمنزیک گفته می شود و شکل خفیف تر آفازی می باشد .

ادامه

3. آفازی کلی یا کامل : در این نوع آفازی توانایی شخص در صحبت کردن ،نوشتن و یا درک و مطلب و بیان تقریباً دچار مشکل می شود که در اثر آسیب شدید نواحی زبانی مغز ایجاد می شود .

- 4. آفازی بیانی یا اظهاری : آسیب در منطقه بروکا می باشد که باعث اختلال در بیان و گفتار می شود و شخص خوب نمی تواند صحبت کند.
- 5. آفازی اکتسابی : چنانچه آسیب مغزی در کودکی که گفتار و زبان او در حال رشد است روی دهد آفازی اکتسابی بوجود می آید .

- ویژگیهای کودکان با نشانگان آفازی
- ضعف عضلانی ، اختلال حرکتی ، سر دردهای مکرر ، حملات تشنجی ، اختلال در حوزه بینایی ، جمله سازی ناقص ، کوتاهی دامنه توجه ، احساس خواب آلودگی ، احساس خستگی ، احساس افسردگی – احساس بی کفایتی ، نقص در عاداتهای شخصی و برخی علائم دیگر.

• فصل چهارم

• نکات مورد توجه در شناسایی دانش آموزان ناتوان در یادگیری توسط معلم

1. استفاده از یک گروه متخصص متشکل از معلمان ، مربیان ، مشاوران مدرسه

2. توجه دقیق به مسئله مهم تفاوت‌های درون فردی یا تفاوت بین توانایی های بالقوه یا عملکرد بالفعل .

ادامه

3. استفاده از آزمونهای هوشی ، پیشرفت تحصیلی و زبان و برخی مقیاسهای سنجش مهارتهای ظریف حرکتی و هماهنگی های ادراکی - حرکتی . این نوع آزمونها باید به صورت کلی و عمومی تهیه گردد . به طوریکه کل پیشرفت تحصیلی دانش آموز مورد سنجش قرار گیرد .

• ویژگیهای عمومی و مشترک همه دانش آموزان ناتوان در یادگیری

1. ناکامیهای پی در پی در یک یا چند موضوع درسی.
2. فقر انگیزش : این نوع دانش آموزان به علت شکست های مکرر تحصیلی ، انگیزه تحصیلی ضعیف و احساس خود ارزشمندی و اعتماد به نفس پایینی دارند .

ادامه

3. وجود ناراحتی های جسمانی.

این نوع دانش آموزان در مقایسه با همسالان عادی خود، بیشتر به ناراحتیهای جسمانی مانند عفونتهای گوش، نارساییهای بینایی، سرگیجه سر دردهای ممتد و متناوب مبتلا هستند.

4. مشکلات خانوادگی : این نوع دانش آموزان ارتباطات عاطفی و روانی خوشایندی با پدر و مادر خود ندارند.

● چگونگی ارزیابی مقدماتی معلمان کلاسهای عادی از دانش آموزان ناتوان در یادگیری.

1. هیچ وقت تکلیف درسی را به موقع تمام نمی کنند.
2. تکالیفی را که انجام می دهند در مقایسه با سطح متوسط کلاس بسیار ضعیف است.
3. سابقه غیبت و تاخیر ورود به کلاس دارند.

● شیوه های کمک معلم به دانش آموزان ناتوان در یادگیری در کلاسهای عادی

1. برداشتهای ذهنی دانش آموزان نسبت به جنبه های مختلف محیط آموزشی و برنامه های درسی مورد پذیرش واقع شود .

2. برنامه های متنوعی برای ایجاد انگیزه جهت یادگیری و پیشرفت ارائه شود .

ادامه

3. ساختار آموزشی متنوع و انعطاف پذیری شامل مطالعات مستقل ، کار گروهی بدون نظارت معلم و غیره تدارکات دیده شود .

4. دانش آموزان نسبت به انتخاب برنامه ها، افزایش تعهدات و مسئولیت پذیری ها تشویق شوند .

ادامه

5. معلم سعی کند با بر گذاری جلسات رسمی و غیر رسمی ،
نگرشها و انتخابهای آنان را در فعالیت های آموزشی
تقویت نماید.

6. پیشرفت دانش آموزان به طور مستمر و منظم مورد
ارزیابی واقع شود.

• فصل پنجم

- برنامه های ویژه آموزشی برای دانش آموزان ناتوان در یادگیری.
- دو نکته مهم در برنامه ویژه آموزشی این کودکان عبارتند از:
 - الف: محیط یا فضای آموزشی .
 - ب: روشهای آموزشی .

الف: محیط یا فضای آموزشی :

فضای آموزشی برای کودکان ناتوان در یاد گیری در سنین قبل از دبستان از اهمیت بالایی برخوردار است . در این سنین فضای آموزشی باید به گونه ای طراحی شود که کودکان بتوانند با آرامش و آزادی و استقلال شخصی به فعالیتهای فکری ، حسی و حرکتی مشغول شوند .

ادامه

- در فضای آموزشی قبل از دبستان ، ابزار و وسایل کمک آموزشی می بایست به سهولت در دسترس کودکان قرار گیرد و همچنین برای مهارت‌های مربوط به «خود یاری شخصی» سرویس‌های خدماتی و بهداشتی نظیر آب سرد کن و توالت‌ها طوری طراحی شود که این گونه کودکان به طور مستقل بتوانند از آن استفاده کنند.

● نکات مورد توجه در رابطه با چگونگی استفاده بهینه از فضای آموزشی

1. مدیریت و فضای آموزشی در دبستان و بعد از آن برای دانش آموزان ناتوان در یادگیری :

الف: استفاده از آموزش انفرادی : به علت تنوع و پیچیدگی و نیازمندیهای خاص هریک از دانش آموزان ناتوان در یادگیری، ضرورت توجه به آموزش انفرادی کاملاً محسوس است.

ادامه

ب: گروه بندی دانش آموزان : براساس نیازهای آموزشی مشترک ، دانش آموزان ناتوان در یادگیری باید در کلاس گروه بندی شوند و این گروه بندی باید فوق العاده انعطاف پذیر باشد. بطوریکه اگر دانش آموزی در گروهی موفقیتی نداشت به گروه دیگر برود .

ادامه

2. الگوی طراحی محیط انطباقی :

یعنی همراه کردن دانش آموزان ناتوان در یادگیری با دانش آموزان عادی در کلاسهای درس. در این روش معلم می تواند با توجه به پیشرفت و نیازهای فردی دانش آموزان برنامه های آموزشی خود را از نظر محتوا ، زمان و سرعت تنظیم نماید.

ادامه

- هدف اصلی این الگو ایجاد مسئولیت پذیری در یکا یک دانش آموزان است . به عبارت دیگر هر یک از دانش آموزان مسئولانه متعهد به مکالمه ، پرسش ، مباحثه و یا انجام فعالیتهای مربوط ، برای رسیدن به اهداف تعیین شده ، می باشند .

3. استفاده از وجود مشاوران ویژه :

استفاده از مشاوران راهنمایی ، کارشناسان روانشناسی ،
مدد کاران اجتماعی در کلاسهایی که دانش آموزان عادی
و دانش آموزان ناتوان در یادگیری وجود دارند نه تنها در
پیشرفت تحصیلی آنها موثر است بلکه در اصلاح رفتار
آنها بسیار سودمند می باشد

ب: اصلاح روشهای آموزشی :

تحقیقات نشان داده است ، یکی از عوامل موثر در ضعف تحصیلی دانش آموزان مربوط به ناتوانی معلم در استفاده از روشهای مناسب برای تدریس می باشد . این حالت در مواردی که دانش آموز نتوانسته با معلم خود ارتباط عاطفی برقرار کند ، بیشتر دیده می شود .

● روشهای موثر آموزشی

1. **دقت در روش حل مسئله :** روش حل مسئله از جمله روشهایی است که برای همه دانش آموزان با ویژگیهای متنوع کاربرد دارد استفاده از این روش مستلزم شرایط زیر می باشد.
الف: مشخص کردن هدفهای مورد نظر.
ب: تعیین کردن چگونگی رفتار یا توانمندیهای قابل انتظار در کودک.

ادامه

ج: مشخص کردن مواد ، محتوا و روش آموزشی و سپس شروع برنامه های آموزشی .

د: ارزیابی مداوم از موفقیت دانش آموزان جهت رسیدن به اهداف اولیه درس .

2. متناسب سازی محتوا و مواد آموزشی

مواد و محتوای برنامه های آموزشی و تکالیف درسی برای دانش آموزان ناتوان در یادگیری می بایست متناسب با سطح کنش ذهنی و سبک یادگیری آنها باشد . برای رسیدن به هدف فوق باید به نکات ذیل توجه داشت.

1. واضح و روشن بودن مواد آموزشی .

2. استفاده از مواد آموزشی متنوع برای تشریح مفهوم مورد نظر.

ادامه

3. ارائه توضیحات شفاهی همراه با نشان دادن اشیای کاملاً محسوس .

4. بلا فاصله پس از تشریح مواد و محتوای آموزشی توسط معلم ، می بایست دانش آموزان را در واکنش متقابل و اظهار نظر های شفاهی نسبت به مواد آموزشی تشویق نمود.

ادامه

5. برای جلب توجه و علاقه دانش آموز به مواد آموزشی ، معلم نمونه ای از آن را برای دانش آموزان تهیه کند و از دانش آموزان هم بخواهد عین آن را برای خود تهیه نمایند.

6. استفاده از مواد متنوع آموزشی در خانه ، جهت تقویت و تثبیت آنچه که در مدرسه یاد گرفته است .

ادامه

3. استفاده از رنگ :

بهره گیری از رنگهای مختلف در جلوه دادن کلمات جدید ،
مفاهیم مهم ، عناوین و سر فصلهای دروس کمک بسیار
خوبی برای معلم در جلب توجه دانش آموزان ناتوان در
یادگیری به برنامه های تحصیلی می باشد.

ادامه

4. ساده سازی طرح یا آرایش صفحه :

کتابهای درسی دانش آموزان ناتوان در یادگیری می بایست با دقت نظر و سادگی خاصی طرح ریزی شود؛ به گونه ای که در هر صفحه دانش آموز با یک مسئله جدید مواجه شود نه بیشتر.

ادامه

- در نگارش و توضیح یک مفهوم ، از کلمات فوق العاده ساده ، عبارت موزون و آهنگین استفاده شود.
- از مواد و محتوا آموزشی متنوع و در عین حال ساده استفاده شود .
- از بازیهای ساده آموزشی که به صورت خود آموز طراحی شده ، استفاده گردد .

5. بهره گیری از روشهای چند حسی :

اولین برنامه های آموزشی چند حسی در سال 1943 توسط **گریس فرنالد** برای آموزش استثنائی طراحی شده بود .
یعنی استفاده از سیستم بصری ، شنوایی ، لمسی و جنبشی برای نوشتن و هجی کردن

• ادامه

● نکات مورد توجه در بهره گیری از روشهای چند حسی.

1. نباید از دانش آموزان ناتوان در یادگیری که از نظر عاطفی بسیار طرد و آسیب پذیر هستند توقع همکاری زیاد داشت.

2. از روشهای که قبلا به کرات در ارتباط با پیشرفت تحصیلی کودکان آزموده شده و بی اثر بودن آنها مشخص شده است، استفاده نشود.

ادامه

3. هرگز زمینه ای برای اضطراب و تشویق به خصوص خجالت زدگی دانش آموزان فراهم نگردد .

4. توجه معلم می بایست بیشتر معطوف به نقاط و توانمندی های مثبت کودک باشد و نه ضعفها و ناتوانیهای او.

● ساده سازی تکالیف درسی

- از موثرترین روشهای تدریس به دانش آموزان ناتوان در یادگیری ، ساده سازی تکالیف درس است . در این روش ابتدا معلم می بایست موضوع درسی مناسبی را انتخاب کند و بعد هدف نهایی از آموزش آن درس را با تعاریف رفتاری کاملاً مشخص نماید .

ادامه

- و در نهایت هدف نهایی را به هدف جزئی و ساده تری تقسیم نماید ، بطوریکه هر مرحله از مراحل آموزشی ، پیش نیاز لازم برای مرحله بعدی باشد . چنانچه در جریان یادگیری معلم مشاهده نماید که بعضی از دانش آموزان در یکی از مراحل با مشکل مواجه هستند ، لازم است باز هم به مرحله کوچکتر تقسیم شود، تا انگیزه لازم برای یادگیری آن به وجود آید.

7. استفاده از وسایل و لوازم کمک آموزشی:

- معلم برای برنامه آموزشی خود می بایست از حد اکثر امکانات تکنولوژی آموزشی و لوازم و وسایل کمک آموزشی مانند: نقشه، نوار، فیلم.... استفاده نماید.

- **دارو درمانی:** تحقیقات انجام گرفته در این زمینه نشان داده است ،دارو درمانی بعنوان آخرین راه حل می باشد و بهتر است از داروها صرفا در کنار برنامه جامع آموزشی و توان بخشی و اعمال روشهای رفتار درمانی استفاده گردد.

فصل ششم

- یادگیری تعاونی یا مشارکت گروهی در یادگیری
- منظور از یادگیری تعاونی تشکیل کوچک دانش آموزی، هر یک از دانش آموزان ناتوان در یادگیری و عادی است که با توانمندیهای متفاوت و با یک هدف مشترک در زمینه یادگیری دروس مختلف فعالیت می نمایند .

ادامه

- **یادگیری تعاونی** نه تنها موجب تقویت و پیشرفت تحصیلی اعضای ضعیف گروه می گردد ، بلکه موجب ایجاد نگرش مثبت فی مابین اعضای گروه نیز می گردد . مهمترین وظیفه معلم در این نوع یادگیری ایجاد انگیزه همکاری ، حس مسئولیت پذیری و اندیشیدن به هدف مشترک گروه می باشد .

• روش معلمی شاگرد به شاگرد

- در این روش هر دانش آموز ناتوان در یادگیری برای دانش آموزی دیگر معلمی می کند و از دانش آموز دیگری درس فرا می گیرد . تحقیقات در این زمینه نشان داد ، این روش نه تنها منجر به پیشرفت تحصیلی بیشتری می گردد بلکه حس اعتماد به نفس دانش آموز را تقویت می کند .

● مداخلات آموزشی در رابطه با دانش آموزان ناتوان در یادگیری.

● عبارتند از.

1. آموزش متقابل یا دو جانبه.

2. خود کنترلی توجه .

3. تعلیم خود پرسی .

4. روش کلمه اصلی.

1. آموزش دوجانبه :

هدف اصلی این روش ، تاکید بر جنبه های فرا شناختی ادراک خواندن است و به صورتهای مختلف نظیر دو نفره ، معلم و شاگرد و یا معلم – شاگردان و یا گروه کوچکی از شاگردان که به یکدیگر آموزش می دهند ، انجام می گیرد .

ادامه

- بطور کلی مبنای نظری این روش بر ارتباط اجتماعی استوار است و سعی می شود مهارت‌های ماورای شناختی دانش آموز مانند خلاصه کردن یا خود مرور کردن ، سوال کردن ، تصریح کردن و پیش بینی نمودن وقایع مختلف در کتاب درسی ، که برای فهم و ادراک خواندن و احراز مهارت در آن فوق العاده مهم است ، تقویت شود .

2. روش خود کنترلی توجه (خود توجهی)

روش خود کنترلی توجه یک تکنیک تغییر رفتار شناختی است که موجب بهبود و پیشرفت توجه ارادی دانش آموزان ناتوان در یادگیری می گردد. به عبارت دیگر استفاده از این روش می تواند موجب افزایش دامنه توجه و تا حدودی پیشرفت شخصیتی در دانش آموزان گردد.

ادامه

- در روش خود کنترلی توجه: سعی بر این است که با آگاهی دانش آموز نسبت به مشکل رفتاری خود ، زمینه یک یادگیری فعال در وی تقویت گردد و انگیزه مشارکت در فرایند یادگیری افزایش یابد.

ادامه

● بسیاری از محققان معتقدند روش خود کنترلی توجه می تواند به هنگام.

1. مطالعه انجام تکالیف بطور فردی.

2. مطالعه و آموزش گروههای دو سه نفری.

3. فعالیتهای فردی در کلاسهای معمولی مورد استفاده قرار گیرد.

3. روش آموزش خود پرسی:

- این روش یک مداخله در حوزه تغییر رفتار شناختی می باشد که برای بهبود و پیشرفت خواندن ادراکی مورد استفاده واقع می شود. این روش به دانش آموز کمک می کند تا بتواند با استفاده از دانش خود و طرحها و سوالات مکرر، درک صحیحی از آنچه که خوانده است ، داشته باشد.

ادامه

- زیر بنای فکری و تئوری روش آموزش خود پرسی همانند روش خود توجهی بر این محور استوار است که دانش آموز ناتوان در یادگیری آگاهی و شناخت لازم را نسبت به ضعف و مشکل خود ندارد و لازم است در او آگاهی نسبتاً خوبی در مورد ضعف خود ایجاد نمود.

● پیامدهای مثبت روش آموزش خود پرسی براساس تحقیقات.

1. به خاطر آوردن نکات یا پیامهای اصلی متن خوانده شده.
2. به خاطر آوردن جملات که در آن بطور واضح نتایج یک عمل شرح داده شده است.
3. ترتیب مهم و درک مطلب.
4. به کار بستن اطلاعات قبلی برای ادراک مفاهیم.

4. روش استفاده از کلمات کلیدی:

هدف اصلی استفاده از کلمه کلیدی یا محوری برای تقویت حافظه و به خاطر آوردن اطلاعاتی است که قبلاً به دانش آموز ارائه شده است . این روش یکی از موثرترین روشهایی است که به دانش آموزان ناتوان در یادگیری کمک می کند تا اکتساب های آموزشگاهی را به خاطر آورده و مرور نمایند .

● مراحل استفاده از روش کلمات کلیدی

1. کد گذاری یا رمز گذاری آن اطلاعات جزئی که برای دانش آموز تا حدودی نا مانوس می باشد.

2. تصویر ذهنی کلمه کلیدی به گونه ای مناسب و با همخوانی کامل.

3. و بالاخره جز بدست آمده اطلاعات، زمینه یاد آوری سایر اطلاعات مربوط را فراهم می نماید .

ادامه

- بنابراین در این روش ابتدا کلمه کلیدی به خاطر سپرده می شود ، سپس تصویر ذهنی کلمه کلیدی نیز حفظ می شود و سپس آن دسته از اطلاعات حاصل از عکس ترکیبی (ترکیب تصویر ذهنی کلمه کلیدی و تصویر ذهنی کلمات ارائه شده) نیز به خاطر سپرده می شود.

- طراحی برنامه آموزشی افرادی برای دانش آموزانی که دچار اختلال در یادگیری هستند .

- تحقیقات نشان داده است از موثرترین روش آموزشی برای این گونه دانش آموزان ، روش آموزش افرادی است . هدف این روش این است که تجربیات مربوط به یادگیری به نحوی ترتیب داده شوند که احتیاجات ویژه دانش آموز مرتفع گردد .

ادامه

- اساس کار آموزش انفرادی برپایه تشخیص و درمان مداوم است . بدین ترتیب که معلم با توجه به احتیاجات جدید کودک روش تدریس خود را مرتباً تغییر می دهد تا به هدف اصلی خود برسد . آموزش انفرادی بصورت خصوصی ، آموزش در گروههای کوچک و سرانجام آموزش در کلاس صورت می گیرد .

● فرایند آموزش انفرادی از دیدگاه نایت ورث و اسمیت
اسمیت و نایت ورث آموزش انفرادی را به شکل دایره ای
تصور می کنند که در آن هر مرحله از آموزش قسمتی از
محیط دایره را تشکیل می دهد

که عبارتند از :

1. تشخیص

2. طرح ریزی آموزشی

ادامه

- 3. اجرای طرح
- 4. ارزشیابی پیشرفت تحصیلی
- 5. تغییر در کنشهای تشخیصی به صورت جدید

● متغیر های آموزش انفرادی از دیدگاه لرنر.

1. فضای یادگیری.
2. زمان.
3. عامل یادگیری.
4. میزان دشواری دروس.
5. سادگی زبان آموزشی .
6. روابط شخصی.
7. توسعه فرایند خواندن .

1. فضای یادگیری :

موقعیت فیزیکی مدرسه و یا کلاس درس بایستی برای یادگیری ، محیط مناسبی باشد . بطور محرک های موجود نباید باعث حواس پرتی دانش آموز گردد .

2. زمان :

دروس باید به نحوی تنظیم گردد که در مدت کوتاه تری به نتیجه برسد . به عبارت دیگر زمان تمرینات باید طوری تنظیم گردد که نه تنها دانش آموز به اهداف آموزشی دست یابد بلکه از خستگی بیش از حد او جلوگیری به عمل آید .

3. عامل چند وجهی :

متغیر های چند وجهی عواملی هستند که کودک بایستی در انجام تکالیف درسی با آنها دست و پنجه نرم کند . برای کنترل عامل چند وجهی لازم است معلم تعداد عکسهای دیواری - بولتنها و روشنایی بیش از حد را محدود سازد.

ادامه

● کنترل عامل چند وجهی .

1. کاهش در تعداد قطعات تکلیف درسی که کودک ملزم است آنها را انجام دهد.
2. کاستن از محرک های خارجی و محیطی.
3. کم کردن از تعداد مراحل مختلف تدریس.

4. میزان دشواری دروس

با توجه به مفهوم «آمادگی» در مبحث روانشناسی یادگیری، لازم است معلم به تدریجی بودن درجه دشواری موضوع مورد نظر توجه داشته باشد تا از سلب انگیزه دانش آموزان جلوگیری به عمل آید.

5. سادگی زبان آموزشی :

سادگی در زبان آموزش از عوامل مهم در یادگیری دانش آموز می باشد . معلم باید مکالمه را به نحوی طرح ریزی نماید که در خور فهم دانش آموز بوده و او را مایوس نسازد .

6. روابط شخصی :

رابطه حسنه و عاطفی بین معلم و دانش آموز نه تنها موجبات اعتماد متقابل را فراهم می سازد بلکه باعث افزایش یاد گیری می شود.

7. توسعه فرایند خواندن :

با توجه به اینکه پدیده خواندن در برقراری ارتباط اجتماعی ، انتقال تجارب علمی ، سازگاری فردی و اجتماعی ، تقویت حافظه ، بهداشت روانی ، کار آمدی و هوشمندی و خصوصا در درمانگری بسیاری از اختلالات عاطفی نقش دارد ، معلم بایستی در کلاس درس به توسعه آن توجه لازم داشته باشد .

ادامه

● تحلیلی از فرایند خواندن :

به عقیده مک گینیز و اسمیت در ارزش یابی فرایند خواندن باید به هفت زمینه اصلی توجه داشت

1. شناسایی کلمه

2. توسعه واژه ها

3. درک کلمه به کلمه
4. معنای تفسیری
5. ارزشیابی
6. کاربرد فرایند خواندن در فعالیتهای مطالعاتی
7. ابعاد احساسی خواندن

فرایند تشخیص اختلال خواندن :

در چهار مرحله صورت می گیرد.

1. مرحله اول شناسایی دانش آموزانی که قادر به خواندن نمی باشند.

2. تشریح نسبتاً دقیق از اختلال خواندن دانش آموز با استفاده از مقیاسهای سنجش و ارزیابی.

ادامه

3. تجزیه و تحلیل پیش نیازها و نیازهای دانش آموزان در خواندن یا تعیین قابلیت شاگردان در خواندن.
4. علت یابی مشکل خواندن دانش آموزان با کمک کارشناسان متخصص .

- معیارهای تشخیص برای شناسایی و طبقه بندی دانش آموزان از نظر «خواندن»

یکی از معیارهای تشخیصی ناتوانی کودک در خوانده، فاصله ای است که بین توانمندی بالقوه کودک در خواندن و توان فعلی وی در خواندن مشاهده می شود.

- « هریس » در سال 1980 فرمولی را برای شناسایی دانش آموزان ضعیف در خواندن ارائه می دهد که عبارت است از بالاترین سطح مهارت خواندن نسبی است از سن ذهنی و سن تقویتی فرد.

• فصل هفتم

- اولیا و مربیان و توجه به فرایند یادگیری.

- سطوح مختلف یادگیری.

یادگیری در سطوح مختلف صورت نمی پذیرد برخی مطالب را سطحی می آموزند برخی عمیقتر و برخی دیگر مطالب را کاملاً درک می کنند . به طور خلاصه یادگیری در سه سطح : شرطی شدن ، آزمایش و خطا و از طریق بینش و بصیرت صورت می گیرد.

1. یادگیری از طریق شرطی شدن :

یادگیری شرطی ساده ترین و ابتدا ترین نوع یاد گیری است و در پیدایی عادت مختلف در انسان یا حیوان نقش مهمی دارد . مقدمات آموزش مانند آموزش خواندن در دانش آموزان با یادگیری شرطی بر اصل تداعی افکار و اندیشه ها صورت می گیرد.

2. یادگیری آزمایش و خطا :

برخی از یادگیریها از طریق آزمایش و خطا بدست می آید .
در این نوع یاد گیری ، اندیشه و استدلال و یاد آوری
نقشی ندارد . یادگیرنده با تکرار عملی به صورت
مکانیکی موفق می شود کاری را به نتیجه خوشایند
برساند .

ادامه

● از آنجا که یادگیری کوشش و خطا مبتنی بر بینش نمی باشد . چندان قابل تعمیم نبوده و در موقعیتهای مشابه دیگر قابل استفاده نمی باشد . یا به عبارت دیگر در موقعیتهای مشابه باز هم باید کوشش و خطا کرد.

3. یادگیری از طریق بینش و بصیرت :

یادگیری از طریق

بینش زمانی صورت می گیرد که یاد گیرنده چگونگی روابط
اجزا یا عناصر موجود در یک پدیده یا مجموعه را درک
نموده و نسبت به کل مجموعه اشراف پیدا کند .

- یادگیری از طریق بینش و بصیرت موثر ترین و پایدار ترین یادگیریهاست . در این نوع یادگیری ، فراگیر با ادراک دقیق پدیده ها و شناخت روابط میان اجزا و یا عناصر یک پدیده ، فرصت کشف و آفرینندگی ذهنی را می یابد .

ادامه

- در یادگیری از طریق بینش ، یادگیرنده نه تنها به حافظه خود فشار نمی آورد ، بلکه با درک روابط موجود در یک مجموعه به حافظه خود نیز کمک می کند در این نوع یادگیری ، دانش آموزان فرصت تعمیم آموخته ها را به راحتی پیدا می کنند .

ادامه

- **تقویت در یادگیری از طریق بینش جنبه درونی دارد .** به عبارت دیگر وقتی که یادگیرنده یک مسئله را حل می کند ، احساس خوشایندی و رضا مندی درونی پیدا می کند و این احساس باعث می گردد فرد با انگیزه قوی تری مسائل بعدی را حل نماید .

● عوامل موثر در یادگیری عبارتند از :

1. رشد و آمادگی.
2. تجارب قبلی و یا احراز پیش نیاز ها.
3. انگیزه.
4. توجه و دقت .

1. رشد و آمادگی :

آمادگی ذهنی ، جسمی ، روانی و عاطفی شرط اساسی یادگیری است . برای اینکه دانش آموزان در فراگیری نوشتن ، حساب کردن ، خواندن و انجام فعالیت‌های آموزشگاهی موفق باشند ، ضروری است از رشد ذهنی و عصبی ، مهارت‌های حرکتی ظریف و سازگاری اجتماعی به حد کافی بهرمند باشد.

ادامه

- با توجه به اصل رشد و آمادگی، مربیان باید به آمادگی های جسمی، ذهنی، عاطفی و روانی، مهارت های حرکتی دانش آموزان توجه داشته باشند و حتی الا مکان از اقدامات مربوط به پیش افتادگی تحصیلی دانش آموزان اجتناب نمود.

2. تجارب قبلی و یا احراز پیش نیازها

تواناییها ، آموخته ها و تجارب قبلی هر فرد پایه و اساس قدرت ادراک و یادگیری های بعدی او را تشکیل می دهد بنابراین توجه به تواناییها و تجربیات قبلی دانش آموزان شرط اساسی توفیق آنها در برنامه های آموزشی می باشد.

3. انگیزه :

انگیزه از اساسی ترین عوامل موثر در یادگیری است . انگیزه عبارت از میل و رغبتی است که فرد برای رسیدن به هدفی از خود نشان می دهد . هر قدر این انگیزه یا میل بیشتر باشد ، فرد تلاش بیشتری را از خود نشان می دهد .

ادامه

- برای اینکه انگیزه در دانش آموزان بوجود آید لازم است
 1. دانش آموزان نگرش مثبت و باز خورد خوشایندی نسبت به درس پیدا نماید.
 2. از شکست های مکرر تحصیلی آنها جلوگیری نمود .
 3. از تقویت کننده های مثبت و منفی در فرایند درسی آنها استفاده نمود .

4. توجه و دقت :

توجه یا دقت به معنای متمرکز ساختن ذهن و حواس مختلف برای فهمیدن موضوع خاصی است . توجه مقدمه ادراک ، یادگیری و تفکر است . یاد گیری به معنای دقیق آن بدون توجه و ادراک مسئله میسر نمی شود .

ادامه

● انواع دقت از لحاظ موضوع

1. **دقت حسی**: یعنی زمانی که محرکهای سمعی یا بصری ، صدا یا آهنگ خاص و منظره زیبایی توجه ما را به خود جلب می کند ، دقت حسی وجود دارد .
2. **دقت ذهنی** : زمانی است که فکر ، ایده یا مسئله خاصی ذهن ما را مشغول می سازد.

ادامه

3. دقت یا توجه مستقیم : زمانی صورت می گیرد که افراد به دلایل مختلف از جمله علاقه مندی شخصی ، به موضوع خاص توجه کنند.

4. دقت یا توجه غیر مستقیم: زمانی صورت می گیرد که مساله یا موضوعی به لحاظ مجاورت با موضوع مورد علاقه ما توجه مان را به خود جلب کند.

الف . عوامل توجه و دقت

الف. عوامل برون توجه و دقت : تغییراتی که در محیط افراد رخ می دهد، بیش از یکنواختی و سکون توجه آنها را جلب می کند .

2. تکرار: تکرار محرک خاص باعث توجه افراد به آن محرک می شود.

ادامه

3. شدت: هر محرکی که شدت آن بیشتر باشد، توجه و دقت بیشتری را به خود معطوف می دارد.

4. تضاد: محرکهای متضاد بیشتر از محرکها مهم آهنگ توجه افراد را به خود جلب می کند.

5. تازگی : محرکهای که از لحاظ کیفی و کمی تازگی داشته باشند، بیش از محرکهای عادی توجه افراد را جلب می کنند.

ب. عوامل درونی توجه و دقت

1. **عادت** : بعضی از افراد در اثر عادت ، به موضوع خاصی بیش از سایر موضوعات توجه می کنند.
2. **آمادگی روانی** : آمادگی روانی برای توجه به موضوع خاص ، موجب دقت بیشتر فرد می شود.
3. **نیازهای اساسی** : نیازهای هر فرد مهمترین محرک برای جلب توجه و دقت او می باشد.

4. **رغبت و انگیزه :** تمایلات درونی و انگیزه شخصی در امر توجه و دقت نقش تعیین کننده ای دارد .

5. **ادراک :** گرچه توجه پایه و اساس ادراک است . اما صرف توجه و یا دقت به یک موضوع باعث ادراک آن نمی شود . ادراک یعنی درک محرکهای مختلفی است که به حواس افراد می رسد .

• نقش ممارست و تمرین در فرایند یادگیری

- از عوامل موثر در یادگیری ، تمرین و ممارست است .
برای اینکه تمرین موثر واقع شود لازم است .

1. روش علمی یا اصول صحیح یادگیری اولیه در تمرین رعایت شود .

2. دانش آموزان از پیشرفت خود آگاه باشند .

ادامه

3. تمرین باید متنوع باشد: برای اینکه تمرین یکنواخت باعث سلب انگیزه دانش آموزان می شود .

4. کاربردی باشد: یعنی دانش آموزان بتوانند آنچه را که تمرین می کنند در محیط زندگی خود بکار ببرند .

• نقش تنبیه و تشویق در فرایند یادگیری

- تنبیه و تشویق از مهمترین عوامل در یادگیری به شمار می آید و دو اهرم بسیار مهم برای کنترل، تعدیل و تقویت رفتار انسان می باشد .

ادامه

● تعریف تنبیه :

در یک معنا یعنی آگاه ساختن فرد نسبت به نتایج رفتار نامطلوبش. اما در معنای عام تنبیه عبارت است مواجه شدن با تجارب ناخوشایند. براساس این تعریف هر گونه محدودیت شخصی ، هر نوع معذوریت و محکومیت فرد تنبیه تلقی می شود .

● تشویق :

تشویق و ترغیب موثر ترین عامل برای اصلاح و تقویت رفتار و یادگیری پایدار است که به دو صورت تقویت مثبت و منفی صورت می گیرد 0

تقویت مثبت : زمانی است که معلم بعد از مشاهده رفتار مطلوب از دانش آموز ، او را مورد تشویق قرار دهد .

- تقویت منفی:
- تقویت منفی ، تنبیه نیست ، اما تشویق است غیر مستقیم و منظور از آن این است که دانش آموز برای گریز از نتایج ناخوشایند رفتاری نامطلوبش، به اصلاح خویشتن خود بپردازد.

● مراحل مختلف حافظه :

1. توجه : هر محرکی بیشتر روی افراد تاثیر بگذارد ، توجه آنها را بیشتر جلب می کند .

2. حفظ یا به خاطر سپردن : به خاطر سپاری دریافته ها و آموخته های سمعی ، بصری و عملی مهمترین رکن و اساس حافظه است .

ادامه

3. یادآوری : فرایند از فعالیت ذهنی که ضمن آن فرد موضوعات، مطالب و اموری را که در گذشته دریافت و به خاطر سپرده ، بیاد آورد.

4. تشخیص یا بازشناسی: به خاطر آوردن یا شناختن اموری که در گذشته وارد حافظه افراد شده و اکنون به گونه ای در معرض حواس آنها قرار دارد، تشخیص یا بازشناسی می گویند.

• اندازه گیری حافظه

- با برخی از آزمونهای هوشی استاندارد نظیر « تهران – استنفرد ، بینه » ، « وکسلر » ، « ریون » ، « لیتر » می توان قدرت حافظه افراد را اندازه گیری نمود .

• علل فراموشی

1. **گذشت زمان** : عدم استفاده از آموخته های قبلی یکی از مهمترین عامل در فراموشی افراد می باشد .
2. **تداخل مطالب** : یعنی تداخل بین آموخته های قبلی ، فعلی و بعدی . تداخل مطالب زمانی بیشتری مشهود خواهد بود که دو فعالیت شباهت زیادی به یکدیگر داشته باشد .

• انواع تداخل

الف: باز داری واگرا یا منع موثر در گذشته : یعنی مطالب یاد گرفته شده بعدی مانع یاد آوری مطالب فعلی می گردد .

ب: باز داری فرا گرا یا منع موثر بعدی : یعنی یادگیری قبلی ، یادگیری بعدی را مختل کرده و یادگیری آن را دچار مشکل می سازد

3. سرکوبی یا انزجار : یعنی بیرون راندن تجارب نامطلوب ، تلخ و اضطراب انگیز از قسمت آگاه ذهن .
4. اضطراب : هیجان ، ترس و اضطراب باعث فراموشی اطلاعاتی می شود که افراد قصد بیان آن را دارند .

5. **عجله و شتاب :** تعجیل در یاد آوری مطالب و پاسخ گویی به سوالات موجب فراموشی زود گذر می شود .
6. **تغییر محیط :** یعنی همانطوری که محیط می تواند یادآور آموخته ها ، تجارب گذشته و رویداد ها باشد ، به همان صورت تغییر آن موجبات فراموشی را فراهم می سازد.

● عوامل موثر در تقویت حافظه

1. معنادار بودن موضوع یادگیری .
2. خوشایندی موضوع یادگیری .
3. تکرار و کاربرد آموخته .

ادامه

4. **کل خوانی :** یعنی یادگیرنده ابتدا مطالب را به صورت کلی بخواند و سپس به اجزای تشکیل دهنده آن توجه کند .
5. **دقت به هنگام مطالعه .**
6. **پرهیز از حفظ مطالب طولانی ، بدون فاصله و استراحت کافی .**
7. **نقل و بیان آموخته ها .**

● فصل هشتم

● روشهای تقویت اعتماد به نفس در کودکان و نوجوانان.

1. سعی کنید همیشه توانمندی های کودک و نوجوانان را مد نظر قرار دهید و نه ضعفها و ناتوانیهای او .

2. برای کودک و نوجوان تجارب خوشایندی از فعالیت های مستقل و آزاد فراهم نمایید .

ادامه

3. تجارب موفقیت آمیز کودک و نوجوان را افزایش دهید .
4. تحمل کودک و نوجوان را برای مواجه شدن با ناکامیهای احتمالی افزایش دهید .
5. رفتار مصمم و مطمئن و در عین حال مطلوب کودک و نوجوان را تقویت نمایید .

ادامه

6. مهارت های اجتماعی کودک و نوجوان کمرو و فاقد اعتماد به نفس را تقویت نمایید .

7. کودک یا نوجوانان خود را با الگوهای رفتاری مطلوب آشنا نمایید.